

ФЕСТИВАЛІ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЕТНОТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Строїнов Владислав Вікторович

магістрант,

Приватний вищий навчальний заклад

«Київський університет культури»

Етнокультурні фестивалі є важливим елементом туристичної привабливості Карпатського регіону України. Вони поєднують у собі яскраві виступи фольклорних колективів, демонстрацію виробів народних майстрів, дегустацію страв національних кухонь. Фестивалі проводяться щорічно у різних містах і селах регіону, найчастіше на відкритих майданчиках, у мальовничих куточках Карпат.

Головна мета таких заходів – відродження, збереження та популяризація багатой культурної спадщини гуцулів, бойків, лемків та інших етнографічних груп регіону. Учасники демонструють неповторні пісні, танці, музику, народні звичаї та обряди. Фестивалі дають можливість ознайомитися з автентичним фольклором, побутом та життєвим укладом жителів Карпатського краю.

Найбільш відомим та масштабним фестивалем є Міжнародний гуцульський фестиваль. Він з 1991 року проводиться у різних містах Гуцульщини, залучаючи тисячі глядачів та учасників. Програма фестивалю триває кілька днів та включає ярмарки гуцульських ремесел, театралізовані вистави, спортивні турніри та конкурси. Популярними є також «Бойківська ватра», «Лемківська ватра», Міжнародний фольклорно-етнографічний фестиваль «Буковинські зустрічі», Фестиваль народних ремесел та промислів «Покутська райдуга» [2].

Успіх цих заходів пов'язаний із унікальною атмосферою свята, можливістю особисто познайомитися з творцями народного мистецтва, придбати автентичні вироби. Крім того, фестивалі значною мірою сприяють поширенню інформації про можливості етнічного туризму в Українських Карпатах. Розуміючи це, місцева та центральна влада, туристичні компанії надають всебічну підтримку у проведенні таких подій.

Неабияке значення мають також менш масштабні, але не менш цікаві етнофестивалі, які відбуваються у конкретних населених пунктах Карпатського регіону. Наприклад, фестиваль «Верховинське весілля» у однойменному гірському селищі. Протягом декількох днів тут можна побачити автентичний гуцульський обряд весілля – починаючи від сватання та заручин і завершуючи весільною гостиною.

Унікальним є польовий Музей народної архітектури та побуту у селі Крилос Галицького району на Івано-Франківщині. Тут щороку проводиться Міжнародний фестиваль колядок та щедрівок. Сотні учасників у народних строях виконують давні зимові піснеспіви, обходячи оселі музею під відкритим небом. Кульмінацією фестивалю є запалення символічного вогнища на честь приходу Коляди [1].

Вагоме місце у популяризації етнокультурних фестивалів належить мережі Інтернет, що зумовлено специфікою її функціонування та цільовою аудиторією. Зокрема, в соціальних мережах, на тематичних форумах та сайтах створюються спільноти за інтересами, присвячені певному фестивалю чи регіональній культурі загалом. Там користувачі діляться враженнями, фото- та відеоматеріалами.

Веб-ресурси дозволяють здійснювати широкомасштабну інформаційну підтримку фестивалів – розміщення анонсів, програм, інструкцій щодо проїзду, проживання та харчування учасників і гостей. Завдяки Інтернету зростає обізнаність іноземних туристів щодо етнокультурних фестивалів Українських Карпат, що сприяє розвитку в'їзного етнотуризму в регіоні [4].

Важливим позитивним наслідком проведення етнокультурних фестивалів є поживлення розвитку регіону. По-перше, збільшуються надходження до місцевих бюджетів від сплати податків суб'єктами туристичного та готельно-ресторанного бізнесу, що дає змогу витратити більше коштів на вирішення нагальних проблем регіону – ремонт доріг, розвиток інфраструктури, покращення медичного обслуговування тощо.

По-друге, фестивалі сприяють розширенню можливостей зайнятості та підприємництва у сфері сільського зеленого туризму, виробництва сувенірів, народних промислів, що має особливе значення для гірських територій з невисоким економічним потенціалом традиційних галузей господарювання [3].

З іншого боку, існує низка проблем у провадженні етнокультурних фестивалів Карпатського краю. Перш за все, бракує системності та узгодженості дій між організаторами таких заходів. Через це трапляються випадки одночасного проведення декількох популярних фестивалів, що «розпоршує» увагу відвідувачів і знижує комерційний успіх.

Досить часто організатори фестивалів зіштовхуються з проблемою нестачі коштів для якісної підготовки та проведення заходу. Бюджетне фінансування, як правило, є обмеженим, тому значну частину витрат доводиться покривати за рахунок власних чи залучених ресурсів.

Проблемним залишається також недостатня поінформованість потенційної аудиторії щодо проведення етнокультурних фестивалів, особливо на всеукраїнському та міжнародному рівнях. Не завжди ефективно використовуються можливості Інтернету, зокрема поширення

інформації через туристичні портали та іншомовні ресурси. На жаль, масштабна рекламна кампанія потребує чималих коштів.

Карпатський регіон України має величезний потенціал для розвитку етнокультурних фестивалів. Різноманітність етнічних груп, збереженість їх автентичної культури, гостинність та працелюбство місцевих жителів – усе це неодмінно приваблює численних відвідувачів. Етнофестивалі можуть і мають стати визначною туристичною «фішкою» регіону, одним з найвагоміших чинників його популярності та розвитку. Для цього вкрай важливою є злагоджена співпраця між усіма стейкхолдерами – представниками місцевої влади, туристичного бізнесу, громадських організацій, культурних діячів. Спільними зусиллями можна забезпечити належний рівень організації етнокультурних фестивалів, їх фінансування, реклами та популяризації [2].

Етнокультурні фестивалі відіграють важливу роль у збереженні та популяризації нематеріальної культурної спадщини Карпатського регіону. Саме на таких заходах демонструються автентичні пісні, танці, фольклорні традиції різних етнографічних груп – гуцулів, бойків, лемків. Учасники фестивалів, переважно аматорські колективи, є носіями унікальних знань і навичок, які передаються від покоління до покоління.

Попри те, що більшість традиційних ремесел та промислів вже втратили своє господарське значення, вони продовжують існувати як мистецтво. Завдяки фестивалям відбувається ревіталізація стародавніх технік, прийомів, орнаментів. Наприклад, гуцульські різьбярі демонструють процес створення декоративних виробів з дерева, бойківські ткалі – ткання килимів на верстатах, гончарі – формування глиняного посуду [1].

Важливо, що на фестивалях транслюються не лише окремі елементи традиційної культури, а й комплексний світогляд етнічних груп Карпатського регіону. Увага приділяється збереженню цілісності їхнього життєвого укладу, системи цінностей і вірувань. Наприклад, під час заходів відтворюються автентичні весільні, родинно-побутові та календарні обряди гуцулів, бойків чи лемків.

Не менш важливою є роль етнокультурних фестивалів у громадянсько-патріотичному вихованні та формуванні самоідентифікації населення Карпатського регіону, передусім молоді, адже за допомогою яскравих сценічних дійств демонструються глибинні пласти народної творчості, досягнення попередніх поколінь та багатство регіональної культури.

У контексті розвитку етнотуризму актуальним є збільшення частки етнокультурної тематики і фольклорних елементів в інших фестивалях та масових заходах Карпат. Це стосується насамперед музичних, театральних, літературних, спортивно-розважальних подій. Етномотиви

можуть активно використовуватися в оформленні та декораціях місць проведення, у виступах запрошених колективів тощо. Так, на багатьох рок-фестивалях в Карпатах до програми входять концерти фолк-гуртів, які творчо поєднують сучасну музику з автентичними мелодіями та інструментами гуцулів, бойків чи лемків.

Список використаних джерел:

1. Бузинський М.Д., Никирса М.Д., Коржик В.П., Бучко Ж.І. Барвіста Буковина. Горизонти цільового туризму. Чернівці : Прут, 2009. 152 с.
2. Стельмащук Ж. Буковина: спільна культурна спадщина. Чернівці : Місто, 2009. 200 с.
3. Гаврилок А. Етнотуризм – як «захисний код» нації. URL: <https://day.kyiv.ua/article/cuspilstvo/etnoturyzm-yak-zakhysnyy-kod-natsiyi>
4. Мальська М.П., Грицишин А.Т., Білоус С.В., Топорницька М.Я. Фестивальний туризм: теорія та практика: навч. посібник. Київ : Видавець ФОП Піча Ю.В., 2022. 232 с.